

Bestedingsimpuls Gelders Actieplan Recessie 2009 – 2010

Inleiding

Als reactie op de onderbestedingsproblematiek van de Kredietcrisis hebben Gedeputeerde Staten van Gelderland een Gelders Actieplan recessie 2009-2010 opgesteld. In het Statenvoorstel staan maatregelen die erop gericht zijn op kortetermijn de Gelderse economie te stimuleren met een investeringsimpuls en op langetermijn de concurrentiepositie van Gelderland te verbeteren. De beoogde uitvoering van de maatregelen staan gepland voor 2009 en 2010.

De bestedingsimpuls van het actieplan en de mogelijke effecten

Financiële multiplier

In het Statenvoorstel wordt een pakket maatregelen gepresenteerd met een totale omvang van € 100 miljoen. Van de voorgestelde projecten is de provincie meestal niet de enige financier. Vaak wordt deelgenomen aan projecten met meerdere partijen en financiers. Ervaringscijfers uit het verleden kunnen een indicatie geven over de uiteindelijke omvang van de totale investeringsimpuls (de provinciale bijdrage plus de bijdragen van alle andere partijen). Bij de afdeling Economische Zaken zijn in het verleden de SEO-fondsuitgaven nauwgezet gemonitord. Tien jaar monitoren (1996-2005) heeft geleerd dat het SEO-fonds bijgedragen heeft aan projecten met een totale investeringsomvang die gemiddeld 7,8 maal groter was dan de initiële SEO-fondsuitgave. Met andere woorden de financiële multiplier bedroeg 7,8. Wanneer aangenomen wordt dat dit kengetal grosso modo ook van toepassing is op de thans voorliggende projecten dan kan het totale investeringsbedrag geschat worden op € 780 miljoen.

Direct en indirectebestedingseffecten

De uitvoering van de voorgestelde projecten gaat gepaard met investeringen die aan de economie een extra bestedingsimpuls geven. Dus nog los van de beoogde *beleidseffecten* (bv. het aantrekken van nieuwe toeristen), treedt alleen al op grond van de gedane uitgaven (bv. de aanleg van een toeristisch fietspad) een éénmalig werkgelegenheidseffect op. Deze *investeringseffecten* zijn nader gekwantificeerd met behulp van een Input/Output-model¹. Dit model is in staat de regionaal economische effecten in kaart te brengen van bestedingsimpuls. Daarbij worden de directe én de indirecte effecten geraamd van het éénmalige investeringsbedrag dat met de realisering van een project is gemoeid. Via de keten van toe- en aanleveringen tussen de uitvoerende bedrijven (de zgn. intermediaire leveringen) wordt het uiteindelijke bestedingseffect groter dan de oorspronkelijke investeringsimpuls. Een bouwopdracht van bijvoorbeeld 100 euro leidt tot een aankoop bij de bouwmaterialenhandel van 40 euro en dat leidt tot een aanschaf bij de baksteenindustrie van 20 euro etc. Na drie rondes heeft de oorspronkelijke initiële investeringsimpuls van 100 euro al geleid tot een bestedingsimpuls van 160 euro (de multiplier in dit voorbeeld is 1,6). Vervolgens kunnen deze bestedingseffecten worden omgerekend naar de daarmee verbonden werkgelegenheid (bijvoorbeeld een investering van € 1 miljoen voor de aanleg van een fietspad brengt werk met zich mee voor 10 directe arbeidsplaatsen in de bouw en 2 indirecte bij de toeleverende bedrijven).

Uitkomsten van de modelberekeningen

¹ De effecten zijn geraamd met het IRIOS-model (Rijksuniversiteit Groningen / CBS) door het Bureau Economisch Onderzoek, van de provincie Gelderland.

Onder de veronderstelling dat het karakter van de projecten uit het Statenvoorstel (en het financiële aandeel van de provincie daarin) enigszins overeenkomt met het gemiddelde projectprofiel van de SEO-fondsprojecten uit het verleden, kan de totale investeringsimpuls van het Actieplan geschat worden op 780 miljoen euro. Dit leidt via het mechanisme van intermediaire leveringen uiteindelijk tot een bestedingsimpuls van naar schatting 1.200 miljoen euro. De daarmee verbonden éénmalige werkgelegenheidseffecten kunnen geschat worden op 6.000 arbeidsplaatsen voor de duur van één jaar.

Initiële investeringsimpuls Provincie Gelderland:	100 mln euro
Financiële multiplier:	7,8
Geschat totaal investeringsbedrag: (waarvan 100 mln door de provincie en 680 mln door andere partijen)	780 mln euro
Totaal bestedingseffect van een investeringsbedrag van 780 miljoen euro (directe + indirect effecten, berekend op basis I/O-analyse):	1.200 mln euro
Werkgelegenheidsimpuls van een bestedingseffect van 1.200 miljoen euro (directe + indirect effecten, berekend op basis I/O-analyse):	6.000 arbeidsplaatsen

Al deze berekeningen zijn gebaseerd op veronderstellingen, algemene gemiddelden en de wet van de grote getallen. Maar hoe plausibel deze uitgangspunten ook moge wezen, het unieke karakter van de individuele projecten maken afwijkingen altijd mogelijk of zelfs waarschijnlijk. De uitkomsten vormen dus niet meer dan een indicatie over de orde van grootte van de effecten.

Onzekerheden

Uit het voorgaande blijkt dat in de ramingsprocedure twee cruciale mechanismen een rol spelen: de omvang van de financiële multiplier en de doorrekening met het Input/Output-model. Daarnaast staat niet vast of het in de tijd naar voren halen van de investeringen ook daadwerkelijk gaat lukken. Het is denkbaar dat er belemmeringen opdoemen die de ambities van het plan dwarsbomen.

Doorrekening met het Input/Output-model

De doorrekening van bestedingsimpuls om de indirecte bestedingen te ramen en de omrekening daarvan naar werkgelegenheidseffect zijn uitgevoerd met een algemeen gekende methodiek, een zogenaamd Input/Outputmodel. De wetenschappelijke plausibiliteit van dit model staat buiten kijf. Dit model is – zoals alle econometrische modellen - gebaseerd op veronderstellingen, algemene gemiddelden en de wet van de grote getallen. Hoe plausibel deze uitgangspunten ook moge wezen, het unieke karakter van de individuele projecten maken afwijkingen altijd mogelijk of zelfs waarschijnlijk.

De financiële multiplier

Voor de financiële multiplier is weliswaar een empirisch gefundeerd kengetal op basis van tien jaar SEO-Fondservaring maar de veronderstelling dat dit kengetal ook van toepassing is op de projecten uit het Actieplan maakt de realisering toch onzeker.

Het tijdpad

Bij het naar voren halen van projecten en investeringen kunnen allerlei belemmeringen opdoemen die er uiteindelijk toe leiden dat het uitgestippelde tijdpad niet gehaald wordt (bv. Inspraakprocedures, afstemming met partners, stroperigheid politieke besluitvorming). Ook dit fenomeen kan dus een oorzaak zijn dat de geraamde effecten niet gehaald worden.

Conclusie

De raming over het totale investeringsbedrag dat gemoeid is met de uitvoering van het Adtieplan en de uitkomsten van de hier uitgevoerde Input/Output-analyse hebben geen absolute waarde en vormen niet meer dan een indicatie over de orde van grootte van de effecten.

februari 2009

Menno Walsweer
Bureau Economisch Onderzoek
Provincie Gelderland